

Ranko Marinković, Kiklop

Razdoblje: druga moderna

Marinković - viški Voltaire

- simbolika naslova: kiklop = ljudožder = rat = div koji je svalio ogroman kamen na špilju svijeta
- sličnosti Melkiora i Odiseja; Melkior – suvremeni Odisej, odupire se kiklopu duhovno i tjelesno,
- Odisej je pobjegao kiklopu Polifemu – mudročću; i sam Melkior želi nadmudriti rat
- Mitski kiklop simbolički najavljuje dehumanizaciju čovjeka i njegovu egzistencijalnu krizu
-

Vrsta romana: **roman lika, egzistencijalistički roman**

Glavni lik: Melkior Tresić

Melkior – jedan od trojice kraljeva, mudraca koji su se došli pokloniti Isusu Eustahije (umni, blaženi, zlatousti, plemeniti) – ime sveca, preobraćenika – isposnika, ironija Melkorova isposništva kojim želi uskratiti tijelo kiklopu Polifemu.

Melkior – antijunak, spušten na razinu životinje, na kraju se romana predaje i puže u Zoopolis; predstavlja tjeskobnog intelektualca u strahu pred nadolazećim ratom.

Likovi prema sredini iz koje dolaze:

- a) **gradska sredina** (Ugo, Fredi, Maestro, Atma, don Fernando, Vivijana, Enka): prostori u koje zalaze, atmosfera nemoći i tjeskobe, zadimljeni prostori ocrtavaju zadimljeno i mračno stanje psihe likova; razgovori, intelektualne bitke, egzistencijalni strahovi...
- b) **vojnička sredina** (Krele, Čičak, Hermafrodit, Vampir, Major, Pukovnik... nemaju imena, subjektivno okarakterizirani prema svojim osobinama što pojačava grotesku i ironiju zbog koje je Marinković prozvan viškim Voltaireom)
- c) **Zoopolis** – simbolika dehumanizacije
- d) simbolika **Tonga**: potpuna dehumanizacija i kanibalizam

Likovi: intelektualci, dezorijentirani, izgubljeni, ocrtani monolozima i dijalozima, groteskno predočeni, poput karikature, naglašena govorna karakterizacija

- **don Fernando**va teorija o potrebi preventive dehumanizacije, usporediti s Raskolnikovljevom teorijom o nadčovjeku.

TEMA- tri tematska plana romana:

1. egzistencijalistički – rat, dehumanizacija, kiklop – ljudožder, jednooki div najavljuje ratno pustošenje
2. društveni: Zagreb, *dajdamovsko* društvo, boemski svijet, intelektualna nadmetanja, *otrovna atmosfera*
3. psihološki: Melkior Tresić pokušava izbjeći mobilizaciju, psihološka previranja, strahovi, izmišljeni svijet

Ključne točke romana:

- tjeskobna atmosfera zagrebačkog intelektualnog miljea
- egzistencijalistički strah, dehumanizacija
- raspad svih moralnih vrijednosti
- društveni kaos: *Eros – Thanatos - Phobos*: Ljubav, Smrt i Strah
- besmisleni pokolj povratak je iz humanog u animalno

Stilska analiza

- ironiju: prema politici, književnosti, ljubavi, modernom tehnološkom napretku...
- simboliku i mitološku simboliku
- intertekstualne veze i književne asocijacije (Homer, *Biblija*, Shakespeare, Dostojevski)
- igre riječi
- fonostilistička, grafostilistička i morfostilistička obilježja teksta

osobine modernog romana: esejistički dijelovi (dezintegracija romana), različitost funkcionalnih stilova, grafizmi, simboli, unutarnji monolozi, imaginarni dijalozi iz Melkiorove svijesti, asocijacije, groteskna interpretacija stvarnosti (Ugo)...

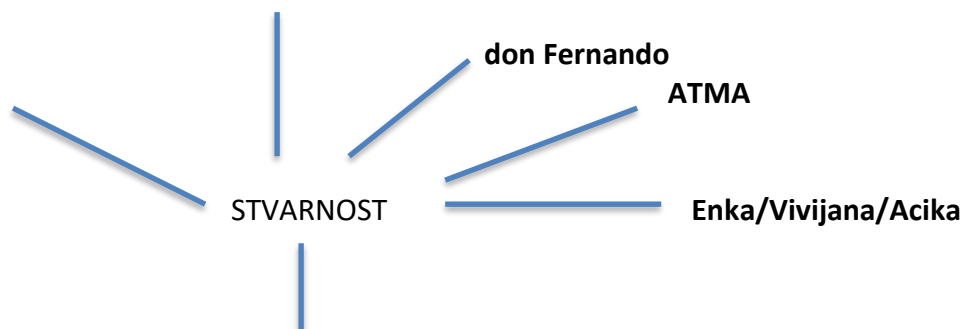
→ intertekstualnost → pet glavnih izvora s kojima komunicira Marinković: *Biblija*; antička književnost i mitologija; književnost zapadnoeuropskoga kulturnog kruga; domaća književna tradicija; povijesne osobe i događaji (Marinković time najavljuje postmodernizam)

• **roman lika** – jedan ili nekoliko uzajamno povezanih likova dominira strukturom romana ostvarujući jedinstvo svih ostalih elemenata u romanu

• **egzistencijalistički roman** – tvorevina filozofsko-književnoga pravca s karakterističnim temama: osamljenost pojedinca, apsolutna sloboda ljudskoga izbora, suočavanje sa smrću, osporavanje uobičajenih načina života

Maestro

Ugo

MELKIOR TRESIĆ - PRIBJEGAVA LJUDSKOM ISKUSTVU I MITU, OBRAĆA SE POVIJESTI NE BI LI DOBIO ODGOVORE NA PITANJA KOJA POSTAVLJA

NJEGOVO VRIJEME

NOVINAR

- u strahu od rata i mobilizacije •

MAŠTA - agresivnost, kanibalstvo, strah, bijeg

brodolomci u arhipelagu
Tongo
- umjetnička interpretacija
stvarnosti

kiklop Polifem

- otuđenost pojedinca u svijetu u kojem živi (otuđenost od samoga sebe, društva, ljubavi)
- odnos intelektualca prema svijetu u kojem živi (promatranje stvarnosti kroz prizmu književnosti, povijesti, umjetnosti, filozofije; boemski život)
- potraga za smislom življenja
- čovjekova razapetost između animalizma i humanizma – animalizam (rat) i humanizam (umjetnost); to se zapravo sukobljava u cijelom romanu, odnosno ta čovjekova podvojenost na animalno, tjelesno koje Melkior želi uništiti izgladnjujući se i duhovno - bijeg u ironiju, cinizam)